

RAZVOJ REGIJ V EVROPSKI DIMENZIJ:
USMERITVE SLOVENIJE

Dr. Marjan Senjur, minister za ekonomske odnose in razvoj
Simpozij študijskega središča grad Vipolže
22. marca 1999

1° APP. SESS. EST. 1994

A.A 98/99

9. 3. '99

211107_B_FIN_6_SIM

MOZE/B

Spoštovani!

Kadar govorimo o regijah v evropski dimenziji z vidika Slovenije, se mi zdi pomembno razmišljati o dveh konceptih: o "Evropi držav" in o "Evropi regij". V EU je 15 držav in 206 regij. V evropski dimenziji bo Slovenija, zaradi svoje majhnosti, sočasno evropska država in evropska regija. Kot taka se bo vključevala v projekt integracije evropskih držav in v projekt decentralizacije in povezovanja na ravni evropskih regij. Kateri od teh dveh projektov ima prednost za Slovenijo? Slovenija se mora najprej kot država integrirati v EU, da bi lahko postala del njenih prizadevanj na ravni evropskih regij. Torej najprej država potem regija. Po drugi strani pa je prav, da se še pred vstopom v EU vključuje v evropske regionalne povezave, da si tako olajša pot v EU. Zato je prav, da je Slovenija aktivna na obeh ravneh evropskega delovanja, tako na ravni držav kot na ravni regij. V svojih mednarodnih stikih Slovenija vzdržuje stike tako na ravni držav, kot tudi na ravni regij.

Pri tem se mi postavlja vprašanje ali bo Evropa prihodnosti ohranila obe ravni, državno in regijsko, ali pa se bo postopoma prelevila predvsem v Evropo regij. Ali bi to bilo dobro? Mogoče je to videti nedolžno vprašanje, pa vendar je pomembno. Če bi Evropa s časom postala samo ali predvsem Evropa regij, bi to predpostavljalo enotno državo Evropo, znotraj katere bi bile regije, morda 300 regij. Uvedba enotne valute Eura krepí regionalni vidik Evrope.

Mislím, da ne bi bilo dobro, da bi prezgodaj razmišljali o evropski federaciji ali celo o tesnejši državni tvorbi na evropski ravni. Nekoč bo treba reči jasno besedo, kam Evropa gre politično, ne samo ekonomsko. Pustimo času čas. V tem času razvijajmo oba koncepta obeh Evrop, Evropo držav in Evropo regij. Naj se ta dva koncepta dopolnjujeta in si naj ne konkurirata.

Kako stoji Slovenija v razmerju do Evrope držav, v primerjavi z državami EU? To je namreč pomembno zato, ker Slovenija kandidira za vstop v EU. V letu 1997 je Slovenija imela BDP na ravni 13.000 ECU. To je bilo 68% povprečja vseh držav EU, ki je bilo na ravni 19.000 ECU. Grčija je imela BDP 13.100 ECU (69%), Portugalska 13.400 ECU (71%) in Španija 14.800 (78% evropskega povprečja).

Evropska banka je izračunala, da bo Slovenija rabila 2 do 3 leta, da bo ujela povprečje treh najmanj razvitih EU držav, 3 do 5 let, da bo dosegla 75% povprečja EU, in okrog 20 let, da bo dosegla povprečje sedanjih članic EU.

Če bi se Slovenija vključila v EU v letu 2003, zaradi svoje razvitosti, ne bi imela posebnih težav v EU, niti EU ne bi imela posebnih težav in stroškov s Slovenijo.

Kaj pa regijsko sodelovanje? Čezmejno sodelovanje med regijami je zelo pomembno. Zato zelo podpiramo Phare program čezmejnega sodelovanja. Sodelovanje dveh regij, ali celo treh regij, kot je to primer med Slovenijo, Italijo in Avstrijo, ali med Slovenijo, Avstrijo in Madžarsko krepí Evropo regij in pomaga Sloveniji vključevati se v Evropo. Želeli bi tudi, da se najde oblika za čezmejno sodelovanje tudi na južni slovenski meji s Hrvaško. In to ne samo v obliki bilateralnega sodelovanja, temveč v okviru evropskega sodelovanja.

Tretji regionalni vidik je vidik regionalnega razvoja znotraj Slovenije. Občutljivost za socialno, ekonomsko in regionalno kohezijo je zelo prisoten v Sloveniji. Slovenija pripravlja novo regionalno politiko, da bi zagotavljala bolj enakomeren razvoj znotraj Slovenije in da bi se bolj učinkovito vključila v strukturno politiko EU.

Slovenija zaenkrat še nima regijske ravni, to je pokrajin ali okrajev. To otežuje regionalno politiko znotraj Slovenije. Upati je, da bo s časom tudi Slovenija vzpostavila regije in tako izpopolnila ravni regionalizma.

Slovenija poskuša z novo regionalno politiko vzpostaviti institucije in instrumente regionalne politike, ki bi po eni strani vzpodbujale nastajanje regionalnih razvojnih iniciativ, ki se oblikujejo v razvojne projekte, in ki po drugi strani omogočajo, da se država Slovenija vključi v uresničevanje teh iniciativ in projektov s svojim sodelovanjem tako na ravni financ kot tudi drugih resursov. Na regionalni ravni bodo delovale regionalne razvojne agencije, na državni ravni bodo razvojna agencija in sklad za regionalni razvoj. S strategijo regionalnega razvoja bo Slovenija določila regionalno razvojno politiko, skupaj z instrumenti in sredstvi za njeno uresničitev.

Slovenija s svojo notranjo regionalno politiko želi razreševati problem gospodarsko manj razvitih območij v Sloveniji, ker želi bolj enakomerno razporeditev življenjske ravni med ljudmi. Slovenija tudi želi enakomernjšo poselitev celotnega teritorija in zaradi tega želi posvetiti posebno pozornost območjem, kjer se zmanjšuje število prebivalcev. Ne želimo, da bi Slovenci živeli samo v velikih urbanih centrih, temveč tudi na podeželju. Zato je potrebno podeželje razvijati. Slovenija se želi aktivno soočiti s problemi tistih industrijskih panog, ki so v težavah, kot je železarstvo, premogovništvo, tekstilna in obutvena industrija. Radi bi probleme teh panog reševali ne kot problem podjetja, temveč v širšem okviru spodbujanja razvoja v celotni regiji, na podlagi regionalnih razvojnih programov. To bi nam omogočilo, da bi podpore gospodarstvu dajali kot regionalne spodbude. Prav tako se Slovenija želi posebej soočiti z razvojem razvojno omejevanih območij, ki so omejevana zaradi svoje obmejne lege ali zaradi svoje geografske danosti višinskih območij. Vprašanje namreč je, kako ohraniti gospodarsko aktivnost v teh območjih in kako omogočiti ljudem dostojno življenje tudi v nekoliko bolj oddaljenih krajih.

Slovenija je voljna za te cilje vložiti večje napore in več sredstev. Upamo, da nam bo Evropa pri tem stala ob strani, tako s svojim znanjem kot tudi s sredstvi.